

«Acull a casa teva els pobres vagabunds.» La interpel·lació del bé comú.

Lluïsa Geronès Estrada

directora d'Àkan, Associació de Suport i Acollida d'Immigrants de Girona.

Es podria millorar d'alguna manera l'estat del món? Vet aquí la qüestió. Quin paper correspondria a cadascú? Les Nacions Unides, superant la valoració unidimensional de les nacions pel seu Producte Interior Brut per persona i any (el PIB uniformat segons el poder adquisitiu PPA) i la seva evolució anual, publiquen l'Índex de Desenvolupament Humà (IDH). Les dues variables més ponderades que s'hi inclouen són la salut i l'educació, que es poden particularitzar com l'esperança de vida en néixer per a la primera i el grau d'alfabetització de la població adulta i la mitjana d'escolarització dels infants per a la segona. El 2005, Espanya era el tretzè país del món en aquest rànking. Amb la crisi, el 2012 ha baixat a la posició vint-i-dos, amb un índex de desenvolupament humà de 0,885. La mitjana mundial és de 0,694 -lleugerament per damunt de l'índex de la Xina- i el més elevat és el de Noruega, amb un índex de 0,995. (Les dades corresponen a l'informe publicat pel Programa de les Nacions Unides (PNUD) el 14 de març de 2013 a la Ciutat de Mèxic, amb dades relatives a les estimacions per al 2012).

L'índex es refereix als diversos estats. Però, de quin «estat» es parla? De l'estat del benestar? És millor entendre aquest índex com a expressió del *bé comú*. És un matis important: quan Joan XXIII recollí l'alenada de dignitat que va inspirar la Declaració dels Drets Humans en la seva carta encíclica «Pau a la Terra», insistia a indicar com cada

dret influeix en el bé comú, i que aquest bé comú té com a exponent màxim la pau.

Quan parlem de bé comú, l'accent de l'expressió es desplaça cap a l'adjectiu *comú*, sense restar res a la paraula *bé*. En canvi, quan ens referim a l'*estat del benestar*, el sentit gravita entorn de la paraula *benestar*. Sembla, doncs, que el relleu es posi en el benestar, quan allò essencial per a nosaltres és que aquest benestar sigui comú: que sigui per a tothom.

En aquestes pàgines optarem, doncs, per l'expressió *bé comú*. I ho farem tot invocant un desig: que tothom s'impliqui en un esforç col·lectiu per al bé comú, per petit que sigui, per tal que el bé comú es multipliqui. Aquesta aposta necessita una constel·lació de valors humans, una capacitat d'empatia, gran generositat, imaginació, creativitat i informació completa. Parlem del millor que pot aportar la condició humana, perquè aquest article l'hem escrit des de la primera línia social: allí on no hi ha barreres ni proteccions entre la persona sofrent i el que l'escolta i l'atén. Sorgeix de l'experiència de l'Associació Àkan, una associació que acull persones immigrades en situació extrema, i de converses i reflexions amb Santi Thió sj., que és company de l'associació. Parlem, doncs, des de primera línia de foc, en un intent de compartir amb l'altre el dolor de la seva vida, les llums, els desigs i els somnis, un esperit de comunió amb el món on res no ens és aliè, ni tampoc no ens és estrany. Una experiència que busca la força i la inspiració en el dia a dia en la vida de Jesús de Natzaret.

El misteri de la comunió

Ha tancat els ulls. Des del sofà estava mirant la televisió, però la televisió parlava d'un món que no li agrada: la guerra del seu país. Veu les imatges, la gent, les dones, els soldats. Pensa en la seva mare i se sent incòmoda... finalment, les paraules li surten, gairebé en un xiuxiueig, sorpresa i trasbalsada pel que veu: «Jo podria ser una d'aquestes nenes, i en canvi sóc aquí, en aquest món, protegida, estimada. Em sento estranya, com si no sabés ben bé qui sóc, jo també sóc ells i ja no ho sóc, però, quan els veig, sento que jo encara sóc ells. Tan lluny i tan a prop!»

Parlem des de primera línia de foc, en un intent de compartir amb l'altre el dolor de la vida, les llums, els desigs i els somnis, un esperit de comunió amb el món on res no ens és aliè.

Ella és aquí, certament, en aquest altre món, a recer de tot l'horror que va viure i pot ser aquí perquè unes persones han sentit que la seva petita vida, tot i ser desconeguda, era valuosa. Han sentit que el sofriment de la nena refugiada era també un sofriment propi, formava part de la mena de vida que havien escollit, dels interrogants que havien triat de respondre: Hem d'ajudar? Hem d'ajudar els desconeguts? Si guanyem diners, què podem guanyar? Què podem gastar? Que podem posseir?

Hi ha establert un sou mínim. També es debaten propostes de proporció nou a un entre els dos extrems salarials, o de dotze a un. De fet, es sobrepassen horriblement aquestes proporcions. Quant es pot gastar? S'insisteix que cal afavorir el consum perquè funcioni l'economia. Des d'aquest plantejament, és fàcil de resoldre: només caldria distribuir millor. Potser llavors alguns productes superflus no es comprarien mai, perquè ningú no els podria comprar, però com que en veritat no són necessaris tampoc no es fabricarien. Un exemple: la torre Khalifa, el gratacels més alt del món (828 m), ha costat 4 mil milions de dòlars. El seu cost equival a més de la meitat del Producte Interior Brut de Somàlia, que té dotze milions d'habitants. Amb els béns ben distribuïts, ningú no podria pernoctar a l'hotel de la torre, però tothom consumiria el necessari per menjar i vestir, i escoles i sanitat... Consum igual amb productes diferents.

Les desproporcions de propietats potser encara són més esgarrifoses. Es considera que el 12% de la població mundial té el 88% de la riquesa, deixant el 12% per al 88% de la població restant. Una proporció 53 a 1. Avui, una vegada més, 27.000 nens moriran perquè no han tingut suficient menjar, o bé perquè han agafat malalties que en altres països no porten a la mort. Són nens pobres, d'una pobresa que mata.

Ella mirava la televisió i va veure el món d'on procedia: de sobte vam prendre consciència, amb més agudesa que mai, que els rics són rics i els pobres són pobres, i que hi ha guerres, dolor i mort. Les imatges ens transporten a qualsevol lloc del món. Avui sabem que hi ha gent immensament rica i sabem també que hi ha moltíssima gent que viu sense el menjar suficient o adequat, sense sostre, amb dificultats per accedir a l'aigua, sense higiene, i sense atenció mèdica ni educació. En la pobresa extrema hi viuen 1.400 milions de persones, i cada any moren 10 milions de nens petits. Són dades que poden ser llegides en la indiferència o que poden generar preguntes: Què dec a aquests milions? Els he de rescabalar d'alguna cosa? Els diners que guanyo, serveixen per compensar la duresa dels dies de treball? Faig res reprovable si no actuo per ajudar algú que ho necessita? Quan puc estar tranquil?

Molts dirien que no volen el mal de la gent, però que els altres són uns desconeguts que queden lluny i ells tenen les seves necessitats —i a hores d'ara, sovint, les seves pròpies precarietats. A més, es pot solucionar la pobresa mundial? Com fer-ho? No és excessiva? Què en fem, de salvar un petit bri d'aquesta pobresa, si en acabat en queden tants? No són esforços inútils?

Tanmateix, de vegades un rostre aconsegueix tocar-nos: ens parla de la pobresa, afecta les nostres emocions. De vegades, també, un petit món d'ajuda es posa en marxa. Quan més tard el rostre, els rostres s'esborrin, el record es perdrà i tot tornarà a la normalitat. Per un moment vam sentir l'emoció, vam fer el gest d'ajudar, vam donar diners per a algú que els necessitava o per a una catàstrofe: el sentiment va provocar el gest. El cor adormit dins nostre es va despertar per algú que era a fora. Potser, amb una mica de sort, arribarem a conèixer aquest rostre, i es va produir entre nosaltres un vertader vincle de comunió. Una festa dels cors en què cadascú va poder mostrar la seva vulnerabilitat. El rostre va deixar de ser una «necessitat» i esdevingué una persona, descobrí que ell també podia donar alegria i vida, perquè va veure que l'altre era feliç trobant-lo. S'havia obert el misteri de la comunió. La vida s'havia purificat, havia tornat a la seva essència. Vam sentir que el respecte i la tendresa es donaven la mà:

De vegades sent la culpa i el fracàs perquè no ha pogut sostenir els fills, la muller, els pares, els germans... I aquesta nit ha de cantar.

cadascú havia mostrat a l'altre que era posseïdor d'un valor. I tots dos s'havien sentit valorats. S'havien sentit bé, però, amb el temps, regnà el silenci de nou, l'oblit. Aquell rostre havia passat. S'esborrà de la nostra vida.

Res d'humà m'és aliè

Aquesta nit canta a la coral, el Cor Àkan. És pobre, i està ple de necessitats que l'atrapen, es perd en la desesperança: no sap si realment podrà sortir mai d'aquesta vida de penúries. Potser, com tots els seus, només haurà estat capaç de sobreviure fins que arribi el final; de vegades sent la culpa i el fracàs perquè no ha pogut sostenir els fills, la muller, els pares, els germans... I aquesta nit ha de cantar, només ell sap el que li costa pujar a un escenari, el cap ple de tantes foscuries, tòrbol, i cantar. És fort, ha après la fortalesa, i canta. En un moment determinat, la seva mirada es creua amb la mirada d'una persona del públic, veu les llàgrimes, sent per dintre l'emoció d'haver arribat al cor d'algué desconegut, i sent la plenitud: si aquestes llàgrimes aguantessin, si no oblidessin, si no s'esborressin, potser, potser encara hi hauria futur.

La vida del noi del Senegal, venedor al seu país, perdut a Europa amb els seus trenta-nou anys, quant val? La vida d'una nena del Congo d'onze anys, quant val? Quant val el seu futur? Quin és el preu de salvar la vida d'algué extremadament pobre? Quanta ajuda és necessària per garantir que els pobres podran viure d'una altra manera? Com podem millorar la producció d'aliments, com els podem oferir una educació i un accés a la salut que procuri les bases de la dignitat en la vida? Què podem fer per lluitar contra les causes que produeixen tanta misèria?

Malgrat els drets i els deures humans, i tot el que haguem pogut escriure, com es poden dur a la pràctica? Podrem mai dir que efecti-

vament totes les vides valen igual? El dia que fos així faríem tot el possible perquè la gent no hagués de viure en condicions tan degradants. Constatar-ho em porta a la memòria el magnífic monòleg del jueu Shylock en *El Mercader de Venècia* de Shakespeare: «I quina és la seva raó? Que sóc jueu! No tenim ulls els jueus? No tenim mans, òrgans, dimensions, sentits, afectes, passions? No mengem el mateix? No ens fereixen les mateixes armes, no patim les mateixes malalties i ens guareixen els mateixos remeis? No patim a l'hivern i a l'estiu el mateix fred i la mateixa calor que els cristians? I si ens punxeu, no sagnem? Si ens feu pessigolles, no riem?, si ens enverineu, no morim? i si ens ofeneu, no farem revenja? Si en tota la resta som iguals, també en això ho serem.»

L'acompanyament també és un vetllar espiritual

Serveix el menjar al restaurant on treballa i pensa en el seu fill: està content de l'escola on va, veu que podrà tenir una vida diferent de la seva perquè ara ja està vivint una infantesa diferent de la que ell va viure. En un moment de la feina s'estintola en un costat de la plaça i recorda quan era petit, quan durant la setmana no es menjava cada dia, ni de bon tros... Sap que la gana el matava, sap que de petit, ben petit, va marxar de casa i va buscar feina en un restaurant. Era una gran ciutat i ell era un més dels nens treballadors del món. Després va estar en una fàbrica de teixits on treballaven, menjaven i dormien, allí ho feien tot, dintre de la fàbrica, entre les parets altes, sense veure la llum del sol, amb la contaminació envoltant-los, molta contaminació, i forta, sí, en una gran ciutat de l'Àsia... Ara, molt lluny de casa, el seu fill de 3 anys té una vida digna, va a escola i és feliç.

Aquest fillet de 3 anys, rescatat, no és el fruit de «La pau a la terra, suprema aspiració de tota la humanitat a través de la història...», les belles paraules de la *Pacem in Terris*? I no és fruit també de tot el treball que ha fet possible la salvació de molts de brins de pobresa en l'intent de dur la pau a la humanitat?

La vida és un itinerari individual limitat al cercle de la família? Quina participació tenim en la història del món? La necessitat dels altres interpel·la directament la meua vida? Els qui ens movem enmig

Pels camins de la compassió ens anirem convertint en un refugi de pau per al món, una illa enmig d'un món difícil.

de la gent necessitada vivim la terrible experiència de veure com tantes vides es perden enmig d'un món que els és hostil. ¿Quantes vides hem conegut i hem compartit que no fan més que veure sortir el sol un dia més, allargant uns sofriments que a qualsevol de nosaltres se'ns farien insuportables?

En tots aquests anys d'història de l'Associació Àkan hem vist com el dolor per no poder resoldre mínimament la vida destrossava l'existència de les persones. Hem vist com la gent anava a la perdició, o sovint entrava en un desvarieig psicològic causat per l'absència de vies de sortida per a la seva vida. També hem vist lluitar heroicament enmig d'un món advers, generant vides anònimes que mereixerien poder parlar al món perquè, en el seu dur itinerari vital, han descobert l'essència de la vida: l'estimació a l'altre. Són vides que hem vist com se sostenien gràcies a una vivència profunda de Déu, una vivència reflectida en el dia a dia, no experimentada en cerimònies o en actes ocasionals sinó en el fons del cor, allà on Déu fa sentir a la persona que el salva, i el salva per sempre. Vides lligades a Déu.

Aquestes vivències ens porten a proclamar que la nostra vida és una contribució, en la mesura que Déu ens ho faci sentir a través de diferents mediacions, al bé comú. Contribució a les necessitats de la persona, sigui qui sigui aquesta persona: potser els fills biològics, potser els fills que van arribant per diferents vies a la pròpia existència, o qui sigui: també tantes persones que van quedant als marges de la humanitat. Acompanyar l'existència de l'altre, fent-li sentir el respecte per la seva realitat, la compassió, la dignitat, la reconciliació amb la vida, l'esperança, la recerca de la justícia... sentir plegats com Déu passa. L'acompanyament és participar del món en els seus aspectes més variats, en una comunió profunda que és un vetllar espiritual també. L'acompanyament demana en la persona treball sobre la flexibilitat, la humilitat i una gran amplitud de mires.

Deia Viktor Frankl que en una època en què els Deu Manaments semblen haver perdut la seva validesa, s'ha de ser capaç de percebre els deu mil manaments ocults en les deu mil situacions amb què la vida ens enfronta. Segurament no podem dir a l'altre quin és el sentit de la seva vida, però sí que podem dir-li que la vida té sentit, i que el pot conservar fins i tot en les situacions més extremes, en els sofriments més durs, en moments en què l'ésser humà pot mostrar fins on pot arribar, encara que se senti fracassat. La vida pot revelar el sentit si sabem per a què i per a qui vivim.

Pels camins de la compassió

No puc aguantar-me més, em sembla que em desmaiaré. Fa dos dies que no he menjat. Ara mateix el millor que podria passar és que m'adormís i no em despertés mai més, que tot hagués acabat. Ho he intentat, certament. No hi ha cap vida per a mi, i potser ho diré amb més exactitud: no hi ha cap vida bona que m'esperï. Ningú no em vol. No em vol la família. Aquí, en aquesta ciutat i en aquest país, no hi ha res a fer: com podré pagar-me un sostre i aliments? Si ningú no em pot sostenir, el millor que puc fer és morir-me, perquè si no, viuré una agonia. Ahir vaig passar la nit al carrer; hi he estat ja tres dies, he tingut tanta por! No em fa por la mort, em fa por que em facin mal i haver de continuar vivint. Saps que jo vaig estudiar una carrera universitària? Jo era una dona amb il·lusions, però ara només vull una mica de sostre, a sota d'una escala, i amb una mica de menjar ja en tinc prou... No li demano res més a la vida, res més, tot ha passat. Fa setmanes que no tinc ni un cèntim a la butxaca.

Al costat dels necessitats, no des del poder i la força sinó des de l'amor i dels marges, fem l'opció de servei al món, des de la humilitat. Perquè una vocació —una crida— no es fa pels mèrits propis, sinó que és la proposta d'una tasca a desenvolupar. Déu s'apropa als més humils: ho hem vist en el dia a dia de les persones amb qui hem compartit la vida, i el seu apropament ens posa en camí a nosaltres també.

Segurament la prova de l'experiència espiritual és la compassió. Si la *Pacem in terris* de Joan XXIII parlava d'aquesta pau per a la humanitat, podríem dir que el somni —o el treball— del nostre temps

Amb vosaltres he après el valor infinit de la paciència, el saber aguantar al llarg del temps, saber-me sacrificar per moments que seran millors, saber esperar, ser constant.

també és la construcció d'una comunitat mundial on els éssers humans puguin viure en el respecte. Quan hi ha mort per causes que podríem resoldre, vol dir que el camí d'aquesta comunitat s'allunya i nosaltres ens n'allunyem. En la nostra mateixa societat s'està produint una polarització tan gran, un desequilibri tan esmolat entre el poder i la riquesa dels uns i la indefensió dels altres, que la ràbia pot esclatar en qualsevol moment. La humiliació, també. Sembla ben bé que som incapaços de buscar camins de sortida per alleujar el sofriment de tantes persones, tant si són al nostre costat com si són lluny.

Ara bé, entenem que transformar la nostra ment i el nostre cor és un procés lent. Cada pas es fa molt a poc a poc, però, si no hi ha transformació de la nostra conducta, res no es podrà aconseguir. Qui s'endinsa pels camins de la compassió veu com neixen capacitats noves en el seu cor, una nova claror es fa present i s'experimenta un estat de benestar desconegut abans. El control de l'ego, que és essencialment afirmatiu, arriba mitjançant un estil de vida humil i modest. Si l'enveja, l'odi i la falta d'agraïment van ofegant les nostres vides, en canvi les bones emocions que es desprenen en l'ajuda a l'altre fan que les perspectives s'engrandeixin. Pels camins de la compassió ens anirem convertint en un refugi de pau per al món, una illa enmig d'un món difícil.

La dignitat de la bondat

Els altres em conviden a camins que no vull prendre. Em fan sentir malament quan veig la meua vida que no tira endavant i en canvi m'adono de la vida dels altres. Què he de fer? Tot en mi trontolla, es perd... No em perdria més si busqués la vida fàcil que m'ofereixen, penso sovint. Després penso en tot el que ha orientat

la meua vida des de petit, tot el que el pare em va ensenyar, i penso que he de seguir el camí tal i com l'he fet fins ara, que hi ha uns valors que no puc oblidar i que algun dia tot això donarà fruit. Amb vosaltres he après el valor infinit de la paciència, el saber aguantar al llarg del temps, saber-me sacrificar per moments que seran millors, saber esperar, ser constant, no desviar-me del camí que crec que em durà a una altra mena de vida.

Envoltats d'un context de falta d'esperança per a tantes vides que acompanyem, és fàcil de perdre la brúixola que ha d'anar inspirant la nostra pròpia existència. Perduts, ens interpel·la la pregunta inevitable: quina és l'essència ètica del cristianisme? Fa poc, un noi marroquí reconeixia l'ambient difícil en el qual es movia, i ens deia: «Si prenc el camí del bé, la vida es converteix en un camí ple de rocs, obstacles presents cada dia. Però si trio el camí del mal —ho veig en els que el trien— la vida llisca i desapareixen els rocs.» Fer el bé en un món ple de mal és difícil. Si responem al bé amb el bé, la vida pot ser dura, perquè la resistència del mal és gran. En canvi, si responem a l'egoisme i a la falta de respecte als altres amb la mateixa moneda, potser ens semblarà que sobreviurem, tot i que al capdavant el món s'enfonçarà amb nosaltres. Seria fàcil buscar ser bons en un món de bondat: d'això es dolia el nostre company marroquí. Però buscar la bondat en un món on el mal fa tanta via és molt difícil.

L'opció per l'amor, per la fidelitat a uns principis, per la sinceritat, és una lluita contra la injustícia, un cant a l'esperança que farà possible un futur diferent. El poder autèntic de la persona està en la compassió i la reconciliació. I aquest poder ve de Déu. Si no s'honora els humans, no es pot adorar Déu.

El noi marroquí s'exclamava dient: «Què faré ara? Què puc fer de la meua vida? Em miro la meua família, lluny, a qui estimo tant, i treballo amb abnegació. Vull donar-los la meua vida sacrificada perquè ells visquin. No vull que la meua vida faci augmentar la quota de dolor del món. Ara, aquí, em sento perdut sovint, em miro la meua comunitat, aquesta societat que m'ha acollit i estimat també, i penso: alguna cosa jo he de fer també per ajudar a sortir d'aquest túnel on estem. Miro la meua gent amb compassió, sento llàstima per la duresa del que estan vivint, miro les meves forces, també miro les seves i les

Fa anys, la seva mare i ell van fer un pacte enmig d'una situació de misèria brutal: van prometre que no oblidarien mai els pobres.

vostres, i penso si tots junts tenim realment potencial per al canvi... O ens haurem de conformar amb el que estem patint i haurem d'esperar que d'altres vinguin, més forts, més lliures, més somniadors, més esforçats, més autèntics, més de Déu.»

Prometre no oblidar mai els pobres

Telefona a la mare, que és lluny, i les seves paraules li parlen des de Normandia, on està vivint. Parlen de les ermites davant del mar que havia vist de petit: «Déu no oblidarà mai els qui lluiten perquè els altres se salvin». Passen els anys i treballa de pallasso amb nens que són als hospitals; on hi ha sofriment hi posa un somriure, estima els sofrents, i els pobres, coneix la vida encara que sigui molt jove. Després torna a Catalunya, perquè estima la terra on ha nascut, viu amb amics, amb qui lluita per un món més d'acord amb les arrels, té pensaments d'amor als senzills, al món, a la terra. Un dia, a la tarda, explica a la seva filla, que aviat farà tres anys, que al món es pot ser feliç i estar content. Miren la finestra: veuen les flors de l'àvia, la gent del carrer. Estimen i somriuen, tan joves tots dos: són imatges vivents de l'amor des d'un món nou que van construint, com una nova alba.

Senzills, transparents, ell i els seus amics pensen que el món està en crisi. Ara la crisi és aquí però ell sap prou, perquè hi ha viscut, que en altres llocs del món la crisi és una realitat permanent. El món, pensa, potser està malalt, o potser s'ha fet vell i necessita aire nou. Veu que s'ha perdut el sentit de la proporció, quantes vegades guanyen més els uns que els altres? Rics sense proporció, pobres sense proporció. Ho va veure a Dacca: gent en la misèria, malalts, vivint al carrer, vivint-hi i morint-hi. Ha vist l'obsessió pel món material, i ha vist que aquesta obsessió portava a grans desequilibris. Sempre ha buscat la força en un món espiritual. Ha vist que en les relacions econòmiques no imperava el sentit de la justícia sinó el de l'explotació; ha

vist com els poderosos espremen els febles per treure'n el màxim rendiment i com, en comptes de buscar el bé comú, buscaven el bé particular. Ha vist les diferències entre les persones segons la seva condició social, la seva cultura o la seva procedència.

Havia somiat d'adolescent que els béns d'aquest món es repartien entre tothom, però ha vist que, com més va més, van a parar a les mans d'uns pocs: dels pocs que es giren d'esquena a les necessitats dels germans. Creia que, com a ésser humà, es tenia dret a poder viure dignament, i ha vist a bastament com moltes persones queien sense poder-se sustentar. Ha pogut veure que l'esperit de Jesús ha empès les persones a donar-se als altres; sap que, al llarg dels segles del cristianisme, molts i moltes han lluitat, commoguts per tants rostres humans plens de sofriment, perquè poguessin tenir una vida digna.

Ha vist la pobresa a Europa, una mica a Àsia, una mica a Àfrica, una mica a l'Amèrica Llatina, ha constatat amb profunda amargor que moltes persones viuen amb salaris tan baixos que només poden sobreviure en condicions inhumanes. Fa anys, la seva mare i ell van fer un pacte enmig d'una situació de misèria brutal: van prometre que no oblidarien mai els pobres. Ha decidit viure en l'austeritat, anar a poc a poc, estimar l'entorn, la terra i les persones, viure en consonància amb el cor, aprendre de tot i de tothom. Són valors que vol que la seva filla experimenti: una altra manera de viure. Ell i els seus amics hi creuen: són llavors de futur.

Quan tot l'evangeli ressona a crits

Telefona quan ja és de nit. Voreja els 80 anys. Ha estat sempre una persona compromesa amb l'església i amb el món i des del seu barri ha fet realitat l'amor i la lluita. Ara és gran i té una néta, una néta amb tres fillets, que no tenen res per viure, i són ells, els avis, qui han partit i repartit l'única paga de jubilació que cobren. No són gaires diners, però saben fer la multiplicació dels pans dels pobres. És una dona senzillament admirable. Columna del món. Però avui truca dient que no poden més: em demana ajuda amb paraules plenes d'angoixa. Ho demana amb dignitat però amb dolor. Explica que no han trobat ajuda enlloc, enlloc, que ella ha

En acabar la trucada, tot l'evangeli ressona a crits. Fort, Jesús és més viu que mai, present als quatre vents. No cal fer grans discursos, cal obrir-se a la vida perquè la vida parla.

fet tot el que ha pogut fins que no han resistit més... Finalment ha pensat que nosaltres ens en podíem compadir, així mateix ho diu: «Només crec en ajudar, ajudar, donar la vida per qui sigui, no crec que la vida sigui res més que això.» Té vuitanta anys, és llavor de futur.

En acabar la trucada, tot l'evangeli ressona a crits. Fort, Jesús és més viu que mai, present als quatre vents. No cal fer grans discursos, cal obrir-se a la vida perquè la vida parla. No calen frases maques ni llargues reflexions, cal obrir-se als carrers del món, trepitjar-los i escoltar, atendre, repartir i repartir-se: «He trobat dos euros al carrer, pot ser per a algú que els necessiti, jo no tinc res, però no necessito res, he fet una mica d'hort, potser per recordar el lloc d'on vinc, la terra de prop del Sàhara. Cada tarda hi vaig a treballar: quina alegria quan agafo la terra amb la mà! Com ens vas ensenyar que es deia, a les teves classes? Sí, l'acaronó, *acaronó* la terra, aquest és el verb. I ho faig perquè ens estan destruint la terra, cremen els boscos, i en fan diners, no els importa res del que nosaltres puguem patir. Aquesta gent no té pietat i ens està matant, saps què li dic a la terra quan l'acaronó?: «Tu i jo som el mateix, i aviat jo seré tu i prou.» Però moriré dret, lluitant per tot el que crec que salva la vida; no em venceran, no, sóc més fort que tot el que poden fer-me, estic fet de l'ànima del món.»

Sigueu misericordiosos com ho és el vostre Pare

Cada matí corre per la platja de Califòrnia, on investiga en una universitat. Avui el sol i l'aigua eren d'una bellesa que impactava i ha pensat en els de casa: el pare, la mare, els germans, el germà biològic i la seva filla, el germà bengalí, la seva muller i el seu fill, la germana congolea, i també ha pensat en el gos, que tant els ha ajudat a viure... Ha sentit l'enyor, una punxada forta al cor. Fins quan podrà

veure'ls només dos cops l'any? La seva generació no ha pogut decidir, molts companys seus no treballen, alguns han fet com ell: han marxat a l'estranger. Al país on viu actualment no hi viu malament, hi ha après molt i s'han ajudat molt entre companys de les quatre bandes del món, s'han ajudat en el dia a dia i en la solitud dels caps de setmana. Treballa molt i ho fa amb els valors que va aprendre a casa, a l'escola, a l'esport, a l'esplai; tot ell és el resultat de la responsabilitat de molts, ho sap. Però el seu món, el seu futur, s'han esmicolat, com els de tants. I el lloc on viu és tan lluny de casa! Fa uns mesos va rebre un correu de la família, la mare hi deïa que si necessitava alguna cosa, el fill de D. el podia ajudar en el que necessités, era un «mojado», viu al carrer de la mateixa ciutat que ell, des de feia anys, i hi podia comptar, pel que fos.

D., la mare del noi del carrer, a Hondures, acollia «mojados» a pernoctar a la seva casa de cartró, amb els seus sis fills. Abans de l'alba els preparava un entrepà perquè continuessin el camí, tan carregat de perills. Fins que arribà el dia que els seus fills mateixos van haver de seguir els mateixos passos clandestins. Van sentir una protecció divina. Per a ella era la resposta de Déu a la seva petita col·laboració. De fet era la constatació real del vaticini d'Isaïes (Is 58,7-8):

Comparteix el teu pa
amb els qui passen fam,
acull a casa teva
els pobres vagabunds,
vesteix qui va despullat.
No els defugis, que són germans teus.
Llavors brillarà com l'alba
la teva llum,
i les teves ferides
es clouran en un moment.

Avui la crisi afecta el nostre amic, el nostre familiar, el nostre germà: tenim doncs l'oportunitat de canviar, de recuperar la correcta valoració social de les situacions. La pregunta bíblica ressona amb més força que mai: On és el teu germà? Ja no es tracta de mi, sinó de tots. Ho diu l'evangeli de Lluç (Lc 6,35-36): «Feu bé i presteu sense

«Comparteix el teu pa amb els qui passen fam, acull a casa teva els pobres, vesteix qui va despul·lat. No els defugis, que són germans teus. Llavors brillarà com l'alba la teva llum...»

esperar res a canvi» i «Sigueu misericordiosos com ho és el vostre Pare.»

Els entesos diuen que si tots els habitants de la terra visquessin amb el nivell de consum dels països de renda més alta, caldrien quatre o cinc planetes com el nostre per satisfer tothom. Inversament, si tothom visqués amb la penúria dels països de renda mínima, sobraria molta terra. Caldria trobar el punt mig. La bona distribució no resta felicitat, ans al contrari. La conversa amable, la contemplació de la natura, un llibre, una música, omplen de satisfacció l'esperit. Sentim més alegria encara quan, amb els ulls ben oberts, podem donar un cop de mà a un amic o a un veí que es troba en dificultat. Afegim-hi imaginació. Quan es camina cap al bé comú les pròpies ferides guaireixen a l'instant. Al final del camí, la pau a la terra per als homes i dones i per a tots els éssers vivents que ens acompanyen. Beneïda terra, companya nostra! Beneïda humanitat, quan ens la mirem amb amor!